

คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ (ประจำวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

คดีพิพาทเกี่ยวกับการจ่ายบำเหน็จบำนาญให้แก่ข้าราชการ

ข้าราชการเป็นกลไกสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนโดยรวม อาชีพข้าราชการจึงมีเกียรติและมีความมั่นคง ดังนั้นในการบริหารงานบุคคลของรัฐจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีพ ส่งเสริมขวัญกำลังใจให้ข้าราชการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบราชการไทยได้ดูแลข้าราชการตั้งแต่ก้าวแรกของอาชีพไปจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต จะเห็นได้จากรัฐได้ให้ความช่วยเหลือข้าราชการด้วยการจัดสรรสวัสดิการ ให้ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่นๆ อีกหลายประการ เช่น ค่าเช่าบ้านข้าราชการ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ค่ารักษาพยาบาล เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร บำเหน็จบำนาญ สวัสดิการอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนอันเกิดจากส่วนราชการเป็นเหตุประการหนึ่ง และเพื่อช่วยให้ข้าราชการมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต อันเป็นเครื่องมือจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามารับราชการและรักษาบุคคลเหล่านั้นให้อยู่ในระบบราชการ ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการ ฉะนั้น เมื่อข้าราชการผู้นั้นพ้นจากความเป็นข้าราชการไปแล้ว รัฐได้จัดสรรเงินจำนวนหนึ่งเรียกว่า “บำเหน็จบำนาญ” ตอบแทนความชอบที่ข้าราชการได้รับราชการมา ซึ่งผู้ใดจะได้รับบำเหน็จบำนาญหรือไม่ และเป็นจำนวนเงินเท่าใด ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกฎหมายหลักที่ใช้ในการพิจารณา ได้แก่ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔^๑ ต่อมา ได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙^๒ โดยผลของกฎหมายดังกล่าวทำให้บุคคลซึ่งเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ หรือข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมืองได้ออกจากราชการไป ภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้ กล่าวคือ ต้องเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ส่วนบุคคลซึ่งเข้ารับราชการก่อนวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ นั้น ให้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจว่าจะยังคงใช้สิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ หรือจะสมัครเข้าเป็นสมาชิก กบข. ก็ได้ บำเหน็จบำนาญตามกฎหมายมีด้วยกัน ๔ ลักษณะ ได้แก่ บำเหน็จบำนาญปกติ บำเหน็จบำนาญพิเศษ บำเหน็จดำรงชีพ^๓ และบำเหน็จตกทอด สำหรับหลักเกณฑ์การจ่ายบำเหน็จบำนาญปกติให้แก่ข้าราชการ เป็นไปตามกฎหมาย ๒ ฉบับดังกล่าว ดังนี้

^๑ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้คำนิยามคำว่า “บำเหน็จบำนาญ” ไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้ “บำเหน็จ” หมายความว่า เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายครั้งเดียว

“บำนาญ” หมายความว่า เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายเป็นรายเดือน

^๒ พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้คำนิยามคำว่า “บำเหน็จบำนาญ” ไว้ในมาตรา ๓ ดังนี้

“บำเหน็จ” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่สมาชิก โดยจ่ายให้ครั้งเดียวเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

“บำนาญ” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่สมาชิกเป็นรายเดือนเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

^๓ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งมีผลกระทบต่อการดำรงชีพของข้าราชการบำนาญที่ได้รับเงินบำนาญจำนวนคงที่ จึงเป็นการช่วยเหลือผู้รับบำนาญให้สามารถดำรงชีพอย่างเหมาะสมและพอเพียงกับเศรษฐกิจในขณะนั้น

๑. หลักเกณฑ์การจ่ายบำเหน็จบำนาญปกติตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔^๔

๑.๑ ข้าราชการที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้นิยามคำว่า “ข้าราชการ” ที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญไว้ในมาตรา ๔ ได้แก่ ทหาร หมายความว่า นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน ตลอดจนว่าที่ยศนั้น และพลทหารประจำการ และข้าราชการพลเรือน หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และข้าราชการกลาโหมพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร ที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือน

มีข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเป็นข้าราชการที่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เช่น มาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษาเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ซึ่งอยู่ในความหมายของ “ข้าราชการ” ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ แต่มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้บัญญัติเป็นเงื่อนไขไว้ด้วยว่า ข้าราชการผู้นั้นต้องได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน แต่เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้รับเงินเดือน เงินเพิ่ม เงินค่าเบี้ยประชุมและเงินตอบแทนอื่นสำหรับตำแหน่งตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานครตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ บุคคลเหล่านี้จึงไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ^๕

๑.๒ เหตุที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญปกติ

ข้าราชการมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน เนื่องจากข้าราชการซึ่งต้องออกจากงานเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่ง หรือมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือออกตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบ็ดเตล็ด

(๒) บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพ เนื่องจากข้าราชการเจ็บป่วยทุพพลภาพซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่ต่อไปได้

(๓) บำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ เนื่องจากข้าราชการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้วซึ่งต้องพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ หรือข้าราชการที่มีอายุครบห้าสิบปีบริบูรณ์ ประสงค์จะลาออกจากราชการ

^๔ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

^๕ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๖๒/๒๕๓๒

(๔) บำเหน็จบำนาญเหตุรับราชการนาน เนื่องจากข้าราชการผู้นั้นมีเวลาปฏิบัติราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบสามสิบปีบริบูรณ์แล้ว หรือมีเวลาปฏิบัติราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ประสงค์จะลาออกจากราชการ

๑.๓ การเลือกรับบำเหน็จหรือบำนาญ

ข้าราชการที่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญ หากมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบหนึ่งปีบริบูรณ์แต่มีเวลาราชการไม่ถึงสิบปี มีสิทธิได้รับบำเหน็จ ส่วนข้าราชการที่มีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิได้รับบำนาญ แต่ทั้งนี้อาจเลือกรับบำเหน็จก็ได้ ส่วนข้าราชการผู้ใดลาออกจากราชการโดยไม่เข้าเหตุใดเหตุหนึ่งข้างต้น ถ้ามีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิได้รับบำเหน็จ สิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญเป็นสิทธิเฉพาะตัว และจะโอนไม่ได้

๑.๔ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ

การนับเวลาราชการให้นับตั้งแต่เวลาที่ข้าราชการรับราชการมาตั้งแต่วันที่เริ่มต้นรับราชการจนถึงวันสุดท้ายที่ได้รับเงินเดือน ซึ่งมีข้ออัตราข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง กรณีถ้ารับราชการก่อนอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่วันที่มียาอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ เวลาป่วยหรือลา หรือต้องพักราชการ โดยได้รับอนุญาตให้รับเงินเดือนเต็ม ให้นับเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญเต็มเวลาราชการด้วย แต่มิได้หมายความว่ารวมถึงผู้ที่มิได้อยู่รับราชการด้วยเหตุที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารหรือตำรวจ สำหรับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับแต่จำนวนปี หากมีเศษถึงครึ่งปีก็ให้นับเป็นหนึ่งปี

กรณีที่พื้นที่ใดมีการประกาศกฎอัยการศึกให้นับเวลาราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างการประกาศกฎอัยการศึกเป็นทวีคูณได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ในเรื่องของการนับเวลาราชการ ทวีคูณ ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำวินิจฉัยว่า กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีประมงจังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๒๕ และได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาผู้บังคับการหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๔๑ (สุรินทร์) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศกฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ แต่โดยที่มีพระราชบัญญัติระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๔ บัญญัติให้การนับเวลาราชการที่ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างในเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ มิให้นับเป็นทวีคูณตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๐ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิได้รับการนับเวลาราชการทวีคูณ^๖

ในกรณีที่มีการประกาศท้องที่สถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชบัญญัติกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ นั้น กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจการบริหารราชการเป็นพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ประกาศ จึงอยู่ในความหมายเดียวกับการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และข้าราชการซึ่งกระทรวงกลาโหมกำหนดว่าเป็นผู้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในครั้งนั้น ย่อมมีสิทธินับเวลาราชการที่ปฏิบัติตามคำสั่งเป็นทวีคูณตามมาตราดังกล่าวข้างต้น^๗

^๖ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๔/๒๕๔๙

^๗ ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๖๔/๒๕๔๙

สำหรับการนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการที่โอนมาจากข้าราชการส่วนจังหวัด หรือข้าราชการที่โอนมาจากพนักงานเทศบาล ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้อยู่ในวันที่โอน เป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย^๔

๑.๕ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติ

กรณีบำเหน็จ ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

กรณีบำนาญ ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายหารด้วยห้าสิบคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

ถ้าเป็นการคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการที่พ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุ เงินเดือนเดือนสุดท้ายให้หมายความรวมถึงเงินเดือนที่ได้เจือเงินในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้นด้วย แต่ถ้าเคยดำรงตำแหน่งในขณะเดียวกันหลายตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงก่อนพ้นจากราชการ ให้ถือเงินเดือนเดือนสุดท้ายของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายสำหรับตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณ ทั้งนี้ การขอรับและการจ่ายบำเหน็จบำนาญข้าราชการเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการขอรับและการจ่ายบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

๒ หลักเกณฑ์การจ่ายบำเหน็จบำนาญปกติตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒.๑ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ^๔

กองทุนจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญ และให้ประโยชน์ตอบแทนการรับราชการแก่ข้าราชการเมื่อออกจากราชการ ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก และจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นให้แก่สมาชิก มีสถานะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และรายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน กรณีดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่เคยมีคำวินิจฉัยว่า แม้กองทุนจะมีใช้ส่วนราชการ หรือมิใช่รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาก็ตาม แต่ก็เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการทางปกครองเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนของข้าราชการ จึงมีลักษณะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง^๕ โดยให้มีคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการควบคุมและบริหารกองทุน

๒.๒ ข้าราชการที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญหรืออยู่ภายใต้บังคับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

ตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ได้นิยามคำว่า “ข้าราชการ” ไว้ในมาตรา ๓ หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัตินี้

^๔ มาตรา ๒๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

^๕ มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

^๖ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๔/๒๕๔๖ (ที่ประชุมใหญ่)

ทั้งนี้ ข้าราชการดังกล่าวข้างต้นที่รับราชการตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ หรือผู้ที่โอนมาเป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ ต้องสมัครเป็นสมาชิก กบข.^{๑๑} สำหรับข้าราชการซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ จะสมัครเป็นสมาชิกหรือไม่ก็ได้ การสมัครเป็นสมาชิกให้เป็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการในประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๐

ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำวินิจฉัยว่า กรณีที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการอยู่ในวันก่อนพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ใช้บังคับ และอยู่ในสถานะมีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ต่อมา ได้ลาออกรับราชการและกลับเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ โดยมีหนังสือแจ้งความประสงค์เกี่ยวกับการนับอายุราชการต่อเนื่องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดการนับอายุราชการจึงต้องอนุวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่กลับเข้ามารับราชการใหม่ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ มีผลใช้บังคับโดยสมบูรณ์ และไม่เข้าข่ายยกเว้นตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิเลือกที่จะเข้าเป็นสมาชิก กบข. หรือไม่ และเป็นสมาชิก กบข. โดยบทบัญญัติของกฎหมาย มิพักต้องสมัครใจแต่อย่างใด แม้ตลอดเวลาที่กลับเข้ารับราชการผู้ฟ้องคดีจะได้รับเงินเดือนปกติโดยไม่เคยส่งเงินสะสมเข้ากองทุนฯ และส่วนราชการมีเคยหักเงินสะสมจากเงินเดือนที่ผู้ฟ้องคดีได้รับ อีกทั้ง มิได้ส่งเงินสมทบและเงินชดเชยเข้ากองทุนฯ ให้ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ก็หาเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นสมาชิก กบข. แต่อย่างใด^{๑๒}

สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อผู้นั้นออกจากราชการ เว้นแต่จะเป็นการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการนั้นๆ^{๑๓}

ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำวินิจฉัยว่า กรณีที่ข้าราชการซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ และได้สมัครเข้าเป็นสมาชิก กบข. สมาชิกภาพของสมาชิกจะสิ้นสุดลงเมื่อออกจากราชการ เช่น เกษียณอายุราชการ หรือลาออกรับราชการ แม้กฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการจะมีได้ห้ามสมาชิกลาออกจากการเป็นสมาชิกโดยตรงก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และการจัดตั้ง กบข. นั้นเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนการรับราชการเมื่อออกจากราชการและเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์และจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ให้แก่ข้าราชการที่เป็นสมาชิกของกองทุน รวมทั้งให้เป็นสถาบันเงินออมที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินออมภายในประเทศ และการส่งเสริมการลงทุนอันเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม หากให้สมาชิกสามารถลาออกจากการเป็นสมาชิก กบข. โดยมีใช้กรณีออกจากราชการ ย่อมขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าวและขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง กบข.^{๑๔}

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการออกจากราชการไว้โดยตรง จึงต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป กรณีที่ข้าราชการมิได้พ้นจากราชการตามมาตรา ๑๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เป็นการโอนไปรับราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำให้สมาชิกภาพของสมาชิก กบข. สิ้นสุดลง อันจะมีผลเพียงทำให้สิทธิประโยชน์ของข้าราชการผู้นั้นในฐานะสมาชิก กบข. สิ้นสุดลงเท่านั้น หาได้ทำให้สถานภาพความเป็นข้าราชการของข้าราชการผู้นั้นสิ้นสุดลงไปด้วยไม่ ไม่ว่าจะเป็น

^{๑๑} มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

^{๑๒} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๗/๒๕๕๓

^{๑๓} มาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

^{๑๔} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๒-๓๔๓/๒๕๕๐

ข้าราชการพลเรือนสามัญหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นก็ยังคงมีสถานภาพความเป็นข้าราชการอยู่เช่นเดิม และยังคงมีอายุราชการที่ต้องนับต่อเนื่องกันอยู่ การสิ้นสุดสมาชิกภาพมีผลทำให้ข้าราชการมีสิทธิจะได้รับเงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว สิทธิในการรับเงินบำเหน็จ จึงยังไม่เกิดขึ้น^{๑๕}

๒.๓ การส่งเงินสะสมเข้ากองทุน

กรณีสมาชิกซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ และเลือกรับบำนาญ ในอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด กระทรวงการคลังจะคำนวณเงินประเดิมให้แก่สมาชิกตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการฯ เพื่อนำส่งเข้ากองทุน โดยคำนวณระยะเวลาจากวันที่เริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันที่สมัคร เป็นสมาชิกกองทุน

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการนับเวลาราชการของสมาชิกซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติ กองทุนบำเหน็จบำนาญฯ ใช้บังคับเพื่อนำมาคำนวณเงินประเดิม นั้น ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำวินิจฉัยว่าให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันที่เริ่มเข้ารับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน ต่อเนื่องจนถึงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๐ โดยจะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับหลักเกณฑ์การนับเวลาราชการ สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ประกอบด้วย เนื่องจากสิทธิในการรับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการก่อนที่จะสมัครสมาชิก กบข. เป็นสิทธิที่มีอยู่แต่เดิม ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการและได้ขึ้นทะเบียน ทหารกองประจำการ^{๑๖} เพื่อเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับประโยชน์ในการนับเวลาราชการเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ภายหลังบรรจุกลับเข้ารับราชการให้มีสิทธิให้นับวันรับราชการ ก่อนถูกสั่งให้ออกจากราชการ รวมกับวันรับราชการทหาร และวันรับราชการเมื่อได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการ เป็นเวลาราชการติดต่อกัน^{๑๗} เพื่อประโยชน์ในการนำมานับเป็นเวลาราชการในการคำนวณเงินประเดิมได้^{๑๘}

สมาชิก กบข. จะต้องส่งเงินสะสมในอัตราร้อยละสามของเงินเดือน^{๑๙} ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ และให้ส่วนราชการ ส่งเงินสมทบนำส่งเข้ากองทุนให้สมาชิกในจำนวนที่เท่ากับอัตราเงินสะสม หรือจ่ายเงินชดเชยนำส่งเข้ากองทุน ในอัตราร้อยละสามเพื่อจ่ายเพิ่มให้แก่สมาชิกซึ่งรับบำนาญ

^{๑๕} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๐-๙๑/๒๕๕๒

^{๑๖} พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ทหารกองประจำการ หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการ และได้เข้ารับราชการในกองประจำการ จนกว่าจะได้ปลด

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙ ทหารกองเกินซึ่งมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารประจำการมีกำหนดสองปี

วันเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ให้นับแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการ

^{๑๗} มาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๑๘} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๕/๒๕๕๒

^{๑๙} กรณีสมาชิกได้รับเงินเดือนไม่เต็มจำนวนให้ส่งเงินสะสมตามส่วนแห่งเงินเดือนนั้น และส่วนราชการส่งเงินสมทบตามอัตราส่วนแห่งเงินเดือนที่สมาชิกผู้นั้นได้รับเช่นกัน

๒.๔ สิทธิประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ

(๑) สิทธิได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นจากกองทุนตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) สิทธิกู้เงินจากกองทุนไม่เกินจำนวนเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) สิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

สมาชิกจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๓.๑) เหตุทุพพลภาพ เนื่องจากสมาชิกออกรากราชาการเพราะเจ็บป่วยทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่ต่อไปได้

(๓.๒) เหตุทดแทน เนื่องจากสมาชิกออกรากราชาการเพราะเลิก หรือยุบตำแหน่ง หรือมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือทหารซึ่งออกรากราชาการกองหนุนเบี้ยหวัด

(๓.๓) เหตุสูงอายุ เนื่องจากสมาชิกออกรากราชาการเพราะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว หรือสมาชิกลาออกรากราชาการเมื่อมีอายุครบห้าสิบปีบริบูรณ์

สมาชิกที่ต้องออกรากราชาการเนื่องจากเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวข้างต้น โดยมีเวลาราชการตั้งแต่หนึ่งปีบริบูรณ์ขึ้นไปแต่ไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์ มีสิทธิได้รับบำเหน็จ ถ้ามีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป สมาชิกมีสิทธิได้รับบำนาญ เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว เว้นแต่จะเลือกรับบำเหน็จแทน สำหรับสมาชิกที่รับราชการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ และเป็นสมาชิก กบข. โดยมีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปให้ก็มีสิทธิได้รับบำนาญ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว เว้นแต่จะเลือกรับบำเหน็จแทน^{๒๐} แต่ถ้าสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อออกรากราชาการ กรณีที่สมาชิกมีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่ถึงสิบห้าปีบริบูรณ์ให้มีสิทธิรับบำเหน็จ^{๒๑} กรณีที่มีเวลาราชการตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไปจึงจะมีสิทธิได้รับบำนาญ เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว เว้นแต่จะเลือกรับบำเหน็จแทน สมาชิกที่รับราชการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับและเป็นสมาชิก กบข. โดยมีเวลาราชการตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไปให้มีสิทธิรับบำนาญ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว เว้นแต่จะเลือกรับบำเหน็จแทน^{๒๒}

๒.๕ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ

“เวลาราชการ” ตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ หมายความว่า เวลาตั้งแต่วันที่สมาชิกเริ่มรับราชการจนถึงวันสุดท้ายที่ได้รับเงินเดือน รวมถึงการนับเวลาราชการเป็นทวีคูณตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการด้วย

กรณีข้าราชการซึ่งออกรากราชาการแล้วกลับเข้ารับราชการใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ก่อนออกรากราชาการต่อเนื่องกับการรับราชการในภายหลังได้ เว้นแต่ข้าราชการผู้นั้นจะถูกปลดออกหรือไล่ออกจากราชการเนื่องจากกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หากข้าราชการซึ่งออกรากราชาการและได้รับบำเหน็จไปแล้ว จะนับเวลาราชการต่อเนื่องได้จะต้องคืนบำเหน็จที่ได้รับพร้อมดอกเบี้ย ส่วนข้าราชการที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้ว

^{๒๐} มาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

^{๒๑} มาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

^{๒๒} มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

จะนับเวลาราชการต่อเนื่องได้จะต้องคืนเงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว และงดจ่ายบำนาญตลอดเวลาที่กลับเข้ารับราชการใหม่ ถ้าข้าราชการผู้นั้นประสงค์จะรับบำนาญต่อไป จะต้องมียกข้ออ้างความประสงค์ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่กลับเข้ารับราชการ และจะนับเวลาราชการต่อเนื่องไม่ได้ กรณีที่เงินเดือนที่ได้รับในขณะที่กลับเข้ารับราชการใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อออกจากราชการให้งดการจ่ายบำนาญ แต่ถ้าเงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมให้รับบำนาญเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม โดยให้ส่วนราชการที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่แจ้งไปยังเจ้าสังกัดที่ข้าราชการผู้นั้นรับบำนาญอยู่เพื่อกดหรือลดการจ่ายบำนาญ^{๒๓} จะเห็นได้ว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ข้าราชการที่กลับเข้ารับราชการใหม่สามารถที่จะรับบำนาญพร้อมกับรับเงินเดือนใหม่ได้ก็เฉพาะแต่กรณีที่เงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมนั้น โดยให้รับบำนาญได้เพียงเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิมเพื่อให้เงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญแล้วไม่ต่ำกว่าเงินเดือนเดิม เมื่อเงินเดือนใหม่เท่ากับเงินเดือนเดิมเมื่อใดก็ต้องงดการจ่ายบำนาญเช่นเดียวกันกับกรณีที่เงินเดือนที่ได้รับในขณะที่กลับเข้ารับราชการใหม่เท่ากับเงินเดือนเดิม เงินเดือนใหม่จึงมีใช้จำนวนคงที่ เพราะต้องมีการปรับเลื่อนเงินเดือนข้าราชการเป็นประจำทุกปี และเมื่อมีการปรับขึ้นเงินเดือนเมื่อใดก็ต้องปรับลดอัตราบำนาญลงเพื่อให้เท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม^{๒๔}

การนับเวลาราชการให้นับจำนวนปี เศษของปีถ้าถึงครึ่งปีให้นับเป็นหนึ่งปี

๒.๖ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติ

การคำนวณบำเหน็จ ให้คำนวณเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยเวลาราชการ

การคำนวณบำนาญ ให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนเฉลี่ยหกสิบเดือนสุดท้ายหารด้วยห้าสิบคูณด้วยเวลาราชการ แต่ต้องไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบของอัตราเงินเดือนเฉลี่ยหกสิบเดือนสุดท้าย

การคำนวณบำนาญของผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ หากเวลาราชการยังไม่ครบห้าปีการคำนวณให้เป็นไปตามที่กำหนดให้กฎกระทรวง

สิทธิการรับเงินต่างๆ เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนให้แก่อีกคนไม่ได้

การรับและจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอรับและการตรวจสอบสิทธิในการได้รับเงินจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓

จะเห็นได้ว่า เรื่องบำเหน็จบำนาญของข้าราชการมีหลักเกณฑ์ที่ยุ่งยากซับซ้อน จึงเป็นกรณีที่ข้าราชการสมควรที่จะได้ศึกษาทำความเข้าใจให้ละเอียด เพื่อประโยชน์แก่ข้าราชการผู้นั้นเมื่อตนเองต้องออกจากราชการไป ไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม สำหรับในตอนต่อไปจะได้นำเสนอหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบำเหน็จตกทอดและคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวต่อไป

ณัฐรี รุจิเรข ผู้สรุป

วิริยะ วัฒนสุขชาติ ผู้ตรวจ

^{๒๓} มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

^{๒๔} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๔/๒๕๕๓